

Handläggare
Pia Sundqvist
Telefon: 0850818161

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-11-17

Delegeringar och anmälan av vidaredelegering avseende lex lilla hjärtat

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden delegerar enligt 6 kap 37 § kommunallagen (KL) rätten att fatta följande beslut till sociala delegationen.
 - Övervägande enligt 6 kap 8 a § SoL om att ansöka hos förvaltningsrätten om flyttningsförbud enligt 24 § LVU vid begäran om att vård enligt SoL ska upphöra
 - Övervägande enligt 13 b § LVU om att ansöka hos förvaltningsrätten om flyttningsförbud enligt 24 § LVU vid prövning av upphörande av vård enligt LVU för barn under 18 år
 - Uppmaning enligt 32 a § LVU till provtagning inför umgänge vid vård enligt 2 § LVU
 - Uppmaning enligt 32 b § LVU till provtagning vid prövning av om vård enligt 2 § LVU ska upphöra
2. Nämnden delegerar enligt 7 kap 5 § KL till förvaltningschefen rätten att fatta beslut enligt 21 b § LVU om att inleda och avsluta uppföljning efter avslutad vård enligt 21 § LVU för barn under 18 år.
3. Under förutsättning av nämndens beslut enligt punkt 2 ovan överlåter nämnden enligt 7 kap 6 § KL till förvaltningschefen att i sin tur, genom vidaredelegering, uppdra åt en annan anställd inom kommunen att fatta det delegerade beslutet.
4. Under förutsättning av nämndens beslut enligt punkt 2 och 3 ovan anmäler förvaltningschefen sin vidaredelegering av rätten att fatta beslut enligt 21 b § LVU till biträdande enhetschef. Nämnden lägger denna anmälan till handlingarna.
5. Beslut som fattas enligt delegeringar vid punkt 1 ovan protokollförs vid sociala delegationens sammanträden och delegationens protokoll anmäls vid nämndens nästkommande sammanträde.
6. Beslut som fattas enligt delegering vid punkt 2 ovan anmäls inte till nämnden.

Sammanfattning

I regeringens proposition *Barnets bästa när vård enligt LVU upphör – lex lilla hjärtat* föreslogs ett antal ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga och socialtjänstlagen. Ändringarna syftar till att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för placerade barn. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli i år.

För att stadsdelsnämnden inte själv ska behöva behandla de ärenden som kommer att bli aktuella utifrån de nya bestämmelserna behöver nämnden fatta beslut om delegeringar. Förvaltningen föreslår de delegeringar som beskrivs på tjänsteutlåtandets framsida.

Bakgrund

I regeringens proposition *Barnets bästa när vård enligt LVU upphör – lex lilla hjärtat* (2021/22:178) föreslogs ett antal ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och socialtjänstlagen (SoL). Ändringarna syftar till att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för placerade barn. Efter riksdagsbehandling trädde de nya bestämmelserna i kraft den 1 juli i år.

För att stadsdelsnämnden inte själv ska behöva behandla de ärenden som kommer att bli aktuella utifrån de nya lagrummen behöver nämnden fatta beslut om ett antal delegeringar.

Ärendet

Där texten i det följande har ordet *socialnämnd* – eftersom lagstiftningen på det här området berör socialnämnder – motsvaras det för Stockholms och Farstas del av stadsdelsnämnd.

Bestämmelsen om upphörande av LVU-vård har kompletterats

Bestämmelsen om upphörande av vård i 21 § LVU har kompletterats med en bestämmelse som innebär att socialnämnden inte får besluta att vård enligt 2 § LVU ska upphöra förrän de omständigheter som ledde till vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt. Genom den nya bestämmelsen regleras den kammarrättspraxis som redan är etablerad. Det förändrar dock inte den praxis som gäller om att vården inte får upphöra om det har tillkommit nya omständigheter som ger grund för vård.

Denna nya bestämmelse föranleder inte att några särskilda beslut behöver fattas, och innebär alltså inget behov av att nämnden delegerar beslutsfattande.

Skyldighet att i vissa situationer särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud

Det har införts en skyldighet för socialnämnden att enligt 13 b § LVU särskilt överväga om det finns skäl att ansöka hos förvaltningsrätten om flyttningsförbud när nämnden prövar om vård enligt LVU ska upphöra för någon som är under 18 år och som är placerad i ett hem som avses i 6 kap 6 § första stycket SoL¹.

Skyldigheten gäller också, enligt 6 kap 8 a § SoL, när ett barn är placerat i ett enskilt hem enligt SoL och vårdnadshavaren eller den unge, om han eller hon fyllt 15 år, begär att vården ska upphöra. Socialnämnden bör noga väga skäl för och emot samt noga motivera och dokumentera det ställningstagande man kommer fram till.

Ärenden om övervägande av ansökan om flyttningsförbud omfattas av begränsningen att delegera enligt 10 kap 4 § SoL och får endast delegeras till sociala delegationen.

De former av beslut som blir aktuella med anledning av dessa båda nya lagrum framgår av punkt 1 i förvaltningens förslag till beslut på tjänsteutlåtandets framsida.

Skyldighet att följa upp barns situation efter avslutad LVU-vård

Det har införts en skyldighet för socialnämnden att följa upp barns situation efter det att vård enligt LVU har upphört. Huvudregeln är att uppföljningsskyldigheten inträder när LVU-vården upphör. När återföreningen behöver förberedas, till exempel när barnet behöver bo kvar i familjehemmet under en övergångsperiod efter det att LVU-vården har upphört, ska barnets situation dock följas upp först när återföreningen har skett med den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne.

På motsvarande sätt som gällt tidigare får socialnämnden vid en uppföljning efter avslutad vård enligt LVU konsultera sakkunniga och i övrigt ta de kontakter som behövs samt samtala med barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Både vårdnadshavare och unga som har fyllt 15 år ska underrättas om när en uppföljning inleds och avslutas.

En uppföljning ska avslutas senast sex månader efter det att socialnämndens uppföljningsskyldighet inträder. Även om en uppföljning som längst kan pågå under sex månader ska den inte pågå längre än nödvändigt. Socialnämnden avgör hur länge en

¹ 6 kap 6 § 1 st SoL: ”Ett barn får inte utan socialnämndens medgivande eller beslut om vård tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om honom eller henne.”

uppföljning bör pågå och behöver göra en bedömning utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Det är dock viktigt att uppföljningen är så pass omfattande att socialnämnden kan bedöma om barnets situation är trygg och stabil. En uppföljning ska avslutas tidigare om socialnämnden finner skäl att inleda en utredning enligt 11 kap 1 § SoL².

De beslut som behöver fattas i det här sammanhanget är att enligt 21 b § LVU inleda och avsluta en uppföljning – se förvaltningens förslag till beslut vid punkt 2-4 på tjänsteutlåtandets framsida. Här råder ingen begränsning enligt 10 kap 4 § SoL när det gäller nämndens möjlighet att delegera beslutanderätten.

Möjlighet att besluta om uppmaning till provtagning inför umgänge och upphörande av vård

Socialnämnden har nu befogenhet att enligt 32 a § LVU besluta att en vårdnadshavare eller en förälder till barn som vårdas enligt 2 § LVU³ ska uppmanas att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov inför umgänge. Detsamma gäller enligt 32 b § LVU för vårdnadshavare inför provningen av om vård enligt 2 § LVU ska upphöra. Socialnämnden får däremot inte fatta motsvarande beslut efter det att tvångsvården har upphört.

De nya lagrummen gör det således möjligt för socialnämnden att besluta om uppmaning till provtagning när det saknas samtycke till en sådan åtgärd. Det måste dock finnas tillräckliga skäl för att besluta om provtagning, vilket måste bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Om vårdnadshavaren eller föräldern tidigare har lämnat positiva prov, har vägrat att lämna prov eller om det på annat sätt finns en misstanke om att vårdnadshavaren eller föräldern har varit påverkad av droger, kan det till exempel finnas anledning att besluta om uppmaning till drogtest. Ett beslut får fattas bara i den mån åtgärden är försvarlig med hänsyn till dess syfte och övriga omständigheter. Det innebär att socialnämnden ska göra en proportionalitets- och behovsbedömning.

Beslut avseende provtagning omfattas av begränsningen att delegera enligt 10 kap 4 § SoL och får endast delegeras till sociala delegationen.

² 11 kap 1 § SoL: ”Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.”

³ 2 § LVU: ”Vård skall beslutas om det på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas.”

De former av beslut som blir aktuella med anledning av dessa båda nya lagrum framgår av punkt 1 i förvaltningens förslag till beslut på tjänsteutlåtandets framsida.

Tidpunkten för skyldigheten att överväga vårdnadsöverflyttning tidigareläggs

Tidpunkten för socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning när barnet har varit placerat i samma familjehem enligt 6 kap 8 § föräldrabalken (FB)⁴ tidigareläggs från tre till två år.

Denna ändring behandlade stadsdelsnämnden vid sitt sammanträde den 20 oktober i år, i ärendet *Kompletterande delegering till stadsdelsnämndens sociala delegation och korrigeringar av vissa lagrum*. Ingen ny delegering krävs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stabsenhet, utifrån en promemoria från stadsledningskontorets juridiska avdelning.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden fattar de beslut som beskrivs på framsidan av detta tjänsteutlåtande.

Under förutsättning att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag kommer delegeringsförteckningen att kompletteras med fem nya ärendegrupper enligt bilaga till detta tjänsteutlåtande.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Bilaga

Redovisning av kompletteringar i delegeringsförteckningen

⁴ 6 kap 8 § FB: ”Har ett barn stadigvarande vårdats och fostrats i ett annat enskilt hem än föräldrahemmet och är det uppenbart att det är bäst för barnet att det rådande förhållandet får bestå och att vårdnaden flyttas över till den eller dem som har tagit emot barnet eller någon av dem, skall rätten utse denne eller dessa att såsom särskilt förordnade vårdnadshavare utöva vårdnaden om barnet.”

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-10-31